

2.1

Urasuunnittelutehtävä: Unelmaduuni

Susanna Kultalahti

AIHE: Omaa työuraa koskevan näköalan kirkastaminen ja omien työelämävalmiuksien kehittäminen

Tehtävä ohjaa pohtimaan omia kiinnostuksen kohteita ja mahdollisuuksia työuralla. Tehtävän avulla voidaan laajentaa näkemystä siitä, mitä erilaisia vaihtoehtoja työuralla liikkumiselle on olemassa ja mihin kaikkeen oma osaaminen ja kyvyt voisivat antaa mahdollisuuksia. Tehtävän tarkoituksena on auttaa henkilöä heittäytymään myös totuttujen ajatuspolkujen ulkopuolelle ja hakemaan omille urasuunnitelmilleen kiintopisteitä tutkimalla mahdollisessa "unelmaduunissa" olevan henkilön käsityksiä työstään. Tehtävän avulla autetaan tarkentamaan näkemystä tavoitetyön sisällöstä ja vaatimuksista. Tehtävä auttaa hahmottamaan myös omia kykyjä ja kehityspotentiaalia tarkemmin, rohkeammin ja realistisemmin. Tehtävän avulla herätetään myös näkemään tavoitteellisuuden ja suunnitelmallisuuden tärkeys edetäessä kohti toiveiden mukaisia töitä ja työuria. Tehtävän päämääränä on tukea jokaista löytämään itselleen mielekäs työura.

Soveltamistilanteet

Tehtävä soveltuu etenkin opintojensa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille, jotka miettivät opintojensa jälkeisiä ura-askeleitaan. Se sopii hyvin myös henkilöille, jotka ovat työelämässään tulleet risteyskohtaan, jossa tulee eteen erilaisten vaihtoehtojen pohdinta ja mahdolliset hypyt johonkin uuteen.

Tehtävää voivat ohjata opettajat ja erilaisissa uraohjaustehtävissä olevat henkilöt tai valmentajat. Sitä voi soveltaa myös itsenäisesti.

Toteutus

Tehtävä osana opintoja

Tehtävä voidaan sijoittaa oppimistehtäväksi johonkin kurssiin, jolloin sen laajuudeksi voidaan määrittellä esimerkiksi 0,5–1 op riippuen raportoinnin laajuudesta ja toteutustavasta. Raportointi voi tapahtua kirjallisena raporttina tai yhdistelmänä, jossa on kirjallinen raportointi ja suullinen esittely ryhmässä, sekä ryhmäkeskustelu aiheesta. Se voi olla myös valinnainen opintokokonaisuus, joka on pisteytetty (hylätty/hyväksytty), kuvataan opinto-oppaaseen ja sille myös on nimetty vastuuopettaja. Sitä voivat hyödyntää myös oppilaitosten uraohjauksessa, jolloin ohjaaja voi soveltaa sitä hyvinkin vapaamuotoisesti.

Tehtävä osana henkilökohtaista valmennusta

Tehtävää voidaan soveltaa erilaisissa ammatinvalinta- ja uraohjaustilanteissa monella eri tavalla. Olennaista on, että henkilöä rohkaistaan etsimään käsiinsä joku henkilö, joka tekee hänelle mahdollista ja ennestään ei niin tuttua työtä. Häntä yllytetään tutkimaan haastattelemalla työn hyviä ja huonoja puolia, sisältöä, vaatimuksia ja mahdollisuuksia toisen henkilön käsitysten kautta. Tehtävä tarjoaa toisenlaisen näkökulman omien intressien peilailmiseen. Samalla yllytetään henkilö yhden case-tapauksen kautta luomaan realistista kuvaa siitä, mitä työtehtävään siirtyminen voisi häneltä edellyttää. Tehtävää voi laajentaa käsittämään yhden sijasta myös useampia haastateltavia samantyyppisessä tai erilaisissa tehtävissä. Tehtävä tuottaa kiintopisteitä ja peilejä omien työura-ajatusten pohdintaan. Tehtävän tuottamien havaintojen läpikäynti edellyttää riittävästi aikaa. Ohjaavassa ja tukevassa roolissa oleva henkilö keskittyy siinä ura-ajatuksia selkiyttävien kysymysten esittämiseen.

Mitä tarvitaan?

Haastattelutehtävä toimii parhaiten, jos käytetään nauhuria (esim. kännykän tallennustoimintoa), mikäli haastateltava hyväksyy tallentamisen. Tällöin haastattelija pystyy palauttamaan mieleen sisällön tarkemmin ja tarvittaessa kirjoittamaan asioita puhtaaksi (esim. opiskelijat raporttiinsa). Haastatteluhavaintojen käsittelyyn tarvitaan rauhallinen tila.

Tehtävän ohjeistus

Tehtävän ohjeistus muokataan käyttötarkoituksen mukaan. Liitteessä 1 on esimerkki opiskelijoille laaditusta ohjeistuksesta.

LIITE 1. Unelmaduuni

LIITE 1

UNELMADUUNI

Tavoiteduuniin tarvittavat valmiudet

Olet nyt useamman vuoden kestävä opintopolun alkupäässä. Tavoitteenä on, että sen aikana saat hyvät tiedolliset ja taidolliset valmiudet löytää mielekäs työ ja työura. Mitä tarkempi näkymä sinulla itseäsi kiinnostaviin työtehtäviin on, sitä paremmin pystyt opintopolullasi tekemään valintoja ja keskittymään sellaisiin asioihin, jotka kehittävät toiveidesi työssä tarpeellisia valmiuksia. Tämän tehtävän tarkoituksena on auttaa sinua hahmottamaan, millainen työ voisi olla sinulla tähtäimessä ja mitä siinä vaaditaan.

Ohjeet

Mieti, millaisia asioita sinä haluaisit tutkinnon suoritettuasi tehdä. Mitä odotat työltä? Millaisista asioista pidät? Missä olet hyvä? Mitä piirteitä tai asioita et ainakaan haluaisi työssäsi olevan?

Tämän jälkeen tehtäväsi on etsiä käsiisi henkilö, joka tekee sellaista työtä, joka on lähellä sitä, mitä itse voisit tavoitella. Tehtäväsi on haastatella tuota henkilöä saadaksesi selville, millaista hänen työnsä todellisuudessa on ja ennen kaikkea, mitä valmiuksia se tekijältään vaatii. Häneltä tulisi saada samalla neuvoja siihen, että millaisiin asioihin kannattaa keskittyä ja missä asioissa itseään kehittää, jos aikoo menestyä siinä työssä, jota hän tekee. Hänen kanssaan tulisi myös pohtia sitä, että mihin suuntaan hänen työnsä on kehittymässä eli millä tavalla työn vaatimukset mahdollisesti ovat muuttumassa.

Haastattelun jälkeen tehtäväsi on vielä arvioida, että miten hyvin omat kiinnostuksen kohteesi ja valmiutesi voisivat sopia haastattelemasi henkilön työhön. Lopuksi sinun tulee valita yksi tiedollinen valmius (tieto jostakin asiassa), taidollinen valmius (jokin taito kuten esim. erilaiset vuorovaikutustaidot, organisointikyky, tietotekniset taidot...) ja asenteellinen tai ominaisuuksiin liittyvä valmius (esim. paineensietokyky, riskinottokyky, pikkutarkkuus/suurpiirteisyys jne.), joita sinun kannattaisi kyseistä työtä varten kehittää.

Raportointi

1. TAVOITEDUUNI
Kirjoita tähän pohdintojasi siitä, mitä toivot / et toivo työltä, jota teet tutkinnon jälkeen.
2. CASE (tähän haastattelemasi henkilön titteli, esim. HR manager, key account manager, controller)
Kuvaile henkilö, jonka haastatelit ja haastattelun kesto (voit käyttää

oikeaa tai keksittyä nimeä). Millaista hänen työnsä on? Mitä hänen mielestään työ vaatii? Mitä valmiuksia sitä varten kannattaisi kehittää? Miten tehtävä mahdollisesti tulevaisuudessa muuttuu ja sen myötä vaadittavat valmiudet?

3. **OMAT VALMIUTENI**

Arvioi omaa soveltuvuuttasi em. työhön. Mitkä kolme asiaa voisit valita kehittämisen kohteeksi, jos tähtäisit siihen? Jos kävi ilmi, että haastattelemasi henkilön työ ei lopulta olekaan sinua houkutteleva, kerro perustelusi. Mitä tässä tapauksessa opit omista kiinnostuksen kohteistasi? Kerro vielä lopuksi mitä työelämävalmiuksia pidät tärkeänä tulevilla työurallasi.